

شناسه	مقررات	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۳/۰۷/۲۹
عنوان موضوع	بررسی موانع و چالش های پیشروی فروش و صادرات محصول زرشک استان		
مرجع طرح موضوع	نماینده محترم مردم شریف شهرستان های قائنات و زیرکوه در مجلس شورای اسلامی		
شرح موضوع	<p>محصول زرشک با تولید ۹۸ درصد در خراسان جنوبی به عنوان یکی از محصولات مزیت دار استان محسوب شده و متناسب با اقلیم و کم آب بر بوده و دربرگیرنده بخش اعظم اشتغال استان، بخصوص در مناطق مرزی و کمتر توسعه یافته استان می باشد که متأسفانه این محصول با کیفیت و سالم به دلیل ضعف صنایع تبدیلی و تکمیلی و همچنین کمبود امکانات سردخانه ای لازم جهت نگهداری، در فصل برداشت با مشکل بازار رو به رو بوده و کشاورزان دسترنج یک ساله خود را به ثمن بخش فروخته و عایدی و ارزش افزوده بسیار ناچیزی نصیب این قشر زحمت کش و بی ادعا می گردد و از طرف دیگر به دلیل مشکلات تعهدات ارزی و حمل و نقل رغبت چندانی به صادرات این محصول نمی باشد و بازار داخلی نیز روی خوشی به این محصول نشان نداده و هر سال بخشی از این محصولات روی دست کشاورزان مانده و یا دلالتان با نرخ های نازل که حتی کفاف هزینه های جمع آوری محصول را نمی کند، خریداری و به سایر استان ها انتقال می دهند، از این رو نماینده محترم شریف شهرستان های قائنات و زیرکوه در مجلس شورای اسلامی در پنجاه و سومین جلسه شورای گفت وگویی استان با اشاره به فصل برداشت زرشک و لزوم قیمت گذاری عادلانه به نفع کشاورزان خواستار ورود این شورا و برگزاری جلسات کارشناسی در خصوص این محصول گردید که باتوجه به موارد مطروحه در جلسه کارشناسی و با عنایت به اینکه زرشک جزء اقلام اساسی در سبد غذایی نبوده و تنها چاره ی کار بازاریابی در سطح بین الملل و هموار شدن بستر صادرات این محصول می باشد، تعهدات ارزی به عنوان یکی از موانع اصلی صادرات این محصول مورد بحث و بررسی قرار گرفت و مستثنی شدن صادرات این محصول از تعهدات ارزی به عنوان پیشنهاد جلسه کارشناسی جهت پیگیری در سطح ملی ارائه گردید.</p>		
ایرادات و مشکلات مطروحه	<ul style="list-style-type: none"> - نبود امکانات سردخانه ای لازم جهت نگهداری محصول زرشک و در نتیجه اجبار کشاورز به فروش زرشک به دلالتان با قیمت های پایین و ناعادلانه - با توجه به اینکه محصول زرشک جزء اقلام اساسی در بسته مواد غذایی مردم نمی باشد میزان فروش داخلی آن ناچیز می باشد. - کمبود صنایع تبدیلی و تکمیلی در حوزه فرآوری زرشک - مشکلات حوزه صادرات این محصول (به ویژه بسته بندی، حمل و نقل و تعهدات ارزی) 		
جمع بندی جلسه کارشناسی به تاریخ ۱۴۰۳/۰۷/۲۴	<p>علیرضا خامه زر - رئیس اتاق بازرگانی بیرجند در جلسه کارشناسی مورخ ۲۴ مهرماه ۱۴۰۳ که با محوریت کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی بیرجند و با حضور نماینده محترم مردم شریف شهرستان های قائنات و زیرکوه در مجلس شورای اسلامی و نمایندگان بخش دولتی و تشکل های خصوصی مرتبط در محل سالن جلسات اتاق بازرگانی بیرجند برگزار گردید، با اشاره به اینکه حدود ۹۹ درصد زرشک بی دانه در خراسان جنوبی تولید می شود، گفت زرشک از جمله محصولات کشاورزی مزیت دار استان محسوب شده و متناسب با اقلیم و کم آب بر بوده و دربرگیرنده بخش اعظمی از اشتغال استان می باشد که متأسفانه این محصول با کیفیت و سالم به دلیل ضعف صنایع تبدیلی و تکمیلی و همچنین کمبود امکانات سردخانه ای لازم جهت</p>		

نگهداری، در فصل برداشت با مشکل بازار رو به رو بوده و کشاورزان دسترنج یک ساله خود را به ثمن بخش فروخته و عایدی و ارزش افزوده بسیار ناچیزی نصیب این قشر زحمت کش و بی ادعا می گردد و از طرف دیگر به دلیل مشکلات تعهدات ارزی صادرات، رغبت چندانی به صادرات این محصولات نمی باشد و بازار داخلی نیز روی خوشی به این محصولات نشان نداده و هر سال بخشی از این محصولات روی دست کشاورزان مانده و یا دلالت با نرخ های نازل که حتی کفاف هزینه های جمع آوری محصول را نمی کند، خریداری و به سایر استان ها انتقال می دهند. خامه زر با تأکید بر اینکه زرشک جزء اقلام اساسی مواد غذایی نبوده و تنها چاره ی کار بازاریابی در سطح بین الملل و هموار شدن بستر صادرات این محصول می باشد، گفت رفع تعهد ارزی صادرات این محصول می تواند کمک شایانی به افزایش صادرات آن داشته باشد. رئیس اتاق بازرگانی بیرجند در ادامه افزود از آنجایی که اخیراً شرکت های فناور معاف از برگشت ارز حاصل از صادرات گردیده اند، لذا محصول زرشک نیز می تواند معاف از این مورد گردد. وی در پایان با اشاره به اینکه مهم ترین امر در حوزه توسعه صادرات محصول زرشک ارتقاء حوزه صنایع تبدیلی و تنوع سازی این محصول است، گفت: صنایع تبدیلی محصول زرشک نیازمند توجه ویژه ای می باشد چراکه ارزش افزوده این محصول را چندین برابر می نماید.

احسان بیکی - رئیس کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی بیرجند با اشاره به اینکه تعیین قیمت پایه برای محصول زرشک برای کشاورزان شمشیر دولبه محسوب می شود گفت: در تعیین قیمت پایه کشاورزان هم منفعت نصیبشان خواهد گردید و از طرفی با نگاه دولت به محصولی که بر روی دست کشاورزان مانده است ممکن است قیمتی زیر ارزش واقعی محصول تعیین گردد بنابراین هم سود و هم زیان کشاورز در این مسئله باید بررسی و اقدامات بصورت کارشناسی شده انجام گیرد. رئیس کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی بیرجند در ادامه افزود: موضوع ایجاد گمرک تخصصی زرشک در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان مطرح و اقدامات موثری در خصوص ایجاد گمرک تخصصی زرشک توسط گمرکات استان انجام گرفته و در دست پیگیری می باشد. بیکی همچنین اعلام نمود: تمام کارگاه های زرشک پاک کنی جمع خواهند شد و بصورت یکپارچه با یکدیگر همکاری خواهند داشت. وی در ادامه افزود: این همکاری ذیل اتحادیه انجام خواهد شد و مقرر گردیده مجتمعی برای این کارگاه ها در نظر گرفته شود تا در یک مکان واحد به فعالیت خود ادامه دهند. وی در پایان تأکید نمود اگر تعهد ارزی صادرات محصول زرشک حذف گردد قطعاً صادرات محصول زرشک استان توسعه خواهد یافت و این موضوع به نفع کشاورزان استان خواهد بود.

مهدی لکزی - معاون فنی و امور گمرکی گمرکات استان با اشاره به اینکه در خصوص راه اندازی گمرک تخصصی زرشک در استان، مکاتباتی با گمرک کشور انجام گرفته است، گفت: در این خصوص از سوی گمرک استان دو مکاتبه با گمرک کشور انجام شده که در اولین پاسخ به مکاتبه استان دلایل راه اندازی این گمرک در استان و در مورد دوم حجم و میزان صادرات این محصول درخواست شده است. لکزی در ادامه به مکاتبه ای با امضای استاندار محترم در خصوص درخواست استان مبنی بر ایجاد گمرک تخصصی زرشک و عناب و تعیین قیمت پایه این محصول توسط جهاد کشاورزی و گمرکات استان اشاره نمود و اعلام نمود پس از برگزاری جلسات کارشناسی با حضور نمایندگان ادارات کل صمت، جهاد کشاورزی و گمرکات استان تصمیم گیری برای قیمت گذاری این محصول انجام و براساس پیگیری های انجام شده، قیمت جهانی محصول زرشک و عناب از

سوی استان تعیین و بر روی سایت گمرک بارگذاری گردیده است که به عنوان دستاورد استان در این حوزه محسوب می‌گردد. وی در پایان افزود: در حال حاضر با اقدام صورت گرفته در خصوص قیمت گذاری این محصول تجار می‌توانند محصولات با کیفیت و با قیمت مصوب و یکسان را صادر نمایند و این امر موجب صادرات یکپارچه می‌گردد. لگژی همچنین یکی از مهم ترین مشکلات مهم صادرات این محصول را مشکلات حوزه حمل و نقل عنوان نمود.

دکتر سلمان اسحاقی - نماینده مردم شریف شهرستان های قائنات و زیرکوه در مجلس شورای اسلامی با اشاره به مشکلات حوزه حمل و نقل و ضرورت توسعه صادرات محصول زرشک در استان گفت: ضرورت دارد پیگیری های لازم با سازمان هواپیمایی و وزارت راه در خصوص در اختیار گذاشتن توپولوفهای باری در فصل برداشت زرشک جهت صادرات این محصول از استان انجام گیرد که در این صورت با کاهش زمان و کاهش هزینه صادرات، قطعاً شاهد توسعه صادرات این محصول در استان خواهیم بود. نماینده مردم شریف شهرستان های قائنات و زیرکوه در مجلس شورای اسلامی بر ضرورت انحصاری نمودن محصول زرشک تأکید نمود و گفت: اگر محصول زرشک انحصاری و قیمت گذاری آن توسط بخش خصوصی انجام شود قطعاً به نتیجه مطلوبی خواهیم رسید بنابراین ضرورت دارد اتاق بازرگانی بیرجند محوریت این موضوع را بر عهده گیرد. اسحاقی در پایان با اشاره به موارد مطروحه در جلسه خواستار ارائه بسته توجیهی رفع تعهدات ارزی محصول زرشک توسط اتاق بازرگانی جهت ارائه و پیگیری در کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی شد و گفت گزارش اقدامات انجام شده در اولین جلسه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان ارائه خواهد گردید.

مصطفی هاشمی پور - معاون تعاون روستایی استان گفت: باتوجه به تسهیلات اختصاص یافته به مجموعه تعاون روستایی استان هرساله خرید توافقی محصول زرشک از کشاورزان انجام می‌گرفته و امسال نیز در انتظار تخصیص تسهیلات برای خرید زرشک از کشاورزان هستیم. وی با اشاره به اینکه خرید حمایتی زرشک توسط سازمان تعاون روستایی از کشاورزان می‌تواند به شدت پر ریسک باشد، گفت: با توجه به اینکه کشاورزان جایگاه مناسبی برای نگهداری محصول خود ندارند از یک سو خرید حمایتی می‌تواند به نفع آنان باشد اما از سوی دیگر با نگاه دولت بدین نحو که این محصول بر روی دست کشاورزان مانده و آنرا با پایین ترین قیمت به بازار عرضه می‌کند و می‌تواند به ضرر کشاورز باشد بنابراین این مسئله نیازمند بررسی بیشتر است، اما اگر زرشک نیز مانند زعفران با نرخ مورد انتظار کشاورز توسط دولت خریداری گردد و قیمت آن در بازار به نرخ مورد نظر برسد قطعاً شاهد افزایش سودآوری کشاورزان خواهیم بود.

علی رحیمی - مدیر امور سرمایه گذاری جهاد کشاورزی استان با اشاره به آمار صادرات محصول زرشک استان گفت: در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱ بیست درصد افزایش در میزان صادرات این محصول و همچنین به میزان سی و دو درصد افزایش ارزش صادرات این محصول را داشته ایم.

سید محمود هاشمی زاده - نماینده استان در اتاق اصناف ایران با اشاره به اینکه نداشتن روش بازاریابی صحیح محصول زرشک، یکی از مشکلات عمده قیمت مورد انتظار این محصول استان است، گفت سطح مصرف داخلی محصول زرشک پایین است لذا صادرات محصول باید در اولویت قرار گیرد، همچنین گلوگاه‌های صادرات

<p>محصول زرشک در کنار تسریع تشریفات صادراتی باید به صورت دقیق و سخت گیرانه فعالیت کنند. وی در پایان اظهار نمود: شناسایی بازارهای هدف و کنترل محصول، قطعاً در توسعه صادرات آن مؤثر خواهد بود.</p> <p>کریمدادی - دبیر خانه کشاورزی استان با اشاره به اینکه در حوزه صادرات محصول زرشک باید به صورت کارشناسی شده عمل کرد، گفت: موضوع قیمت گذاری و صنایع تبدیلی و تکمیلی محصولات استراتژیک استان باید به صورت تخصصی مورد بررسی قرار گیرد و باتوجه به اینکه محصول زرشک یک محصول ناشناخته در بین بسیاری از کشورهاست، ضرورت دارد بازاریابی و بازاریابی برای این محصول با دقت و بصورت کارشناسی شده انجام گیرد.</p>	
<ol style="list-style-type: none"> ۱. مقررگردید بسته توجیهی مستثنی شدن صادرات محصول زرشک از تعهدات ارزی توسط اتاق بازرگانی بیرجند در اسرع وقت تنظیم و طی مکاتبه ای به نماینده محترم مردم شریف شهرستان های قائنات و زیرکوه در مجلس شورای اسلامی ارائه گردد. ۲. مقررگردید پیشنهاد مستثنی شدن صادرات زرشک از تعهدات ارزی توسط نماینده محترم مردم شریف شهرستان های قائنات و زیرکوه در کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی مطرح و نتیجه آن در اولین جلسه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان ارائه گردد. ۳. مقرر گردید در جلسه آتی شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی، اداره کل جهاد کشاورزی استان گزارش تولید محصول زرشک، تعداد و ظرفیت تولید واحدهای فرآوری و بسته بندی این محصول را ارائه نماید. ۴. مقررگردید در جلسه آتی شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی سازمان تعاون روستایی استان گزارش اقدامات انجام شده در خصوص حمایت از قیمت و بازار محصول زرشک را ارائه نماید. ۵. مقررگردید در جلسه آتی شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی اداره کل گمرکات استان گزارش اقدامات انجام شده در خصوص "ایجاد گمرک تخصصی زرشک و عناب" و "تعیین قیمت پایه صادراتی این محصولات توسط استان"، را ارائه نماید. ۶. با عنایت به دستاورد استان در تعیین قیمت پایه صادراتی محصولات زرشک و عناب مقررگردید، تغییرات قیمتی این محصولات، به صورت مستمر و کتباً توسط اداره کل جهادکشاورزی استان و کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی بیرجند به گمرکات استان اعلام گردد. 	<p>پیشنهادات</p>
<p>- مکاتبه رئیس اتاق بازرگانی بیرجند و دبیر شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان خطاب به نماینده محترم مردم شریف شهرستان های قائنات و زیرکوه در مجلس شورای اسلامی - نامه شماره ۱۴۰۳/۵۰۳/الف مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۲۸</p>	<p>فهرست مستندات و مدارک پشتوانه</p>